

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság
4.Bhar.388/2014/16. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, 2015. év szeptember hó 29. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt ...és társai ellen indult büntetőügyben ... I. r. vádlott másodfellebbezését elbírálv a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2013. év szeptember hó 30. napján kelt 32.Bf.7619/2013/13. számú ítéletét **megváltoztatja.**

Az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményeit további 7 rendbeli hamis tanúzásra felhívás büntették [Btk. 276. § (1) bekezdés I. fordulat] minősíti.

A pénzbüntetés kiszabását mellőzi.

A VZ magánfél részére 2.800.000 (kettőmillió- nyolcszázezer) forint kártérítést meghaladóan előterjesztett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

... I. r. vádlott neve:

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2013. év január hó 21. napján 16.B.XI.876/2009/86. szám alatt három vádlottal szemben hozott ítéletet, amely id. ...II. r., valamint ...III. r. vádlottak vonatkozásában a bejelentett fellebbezések visszavonása folytán jogerőre emelkedett.

...I. r. vádlottat 10 rb. - ebből 9 rendbeli folytatólagosan elkövetett - csalás büntette [Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c./ pont, (6) bekezdés b./ pont], 29 rb. - ezek közül 13 rendbeli folytatólagosan elkövetett - csalás büntette [Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c./ pont, (5) bekezdés b./ pont], melyből 1 rendbeli kísérleti szakban maradt, 4 rb. csalás büntette [Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c./ pont, (4) bekezdés b./ pont], 43 rb. - 32 rendbeli folytatólagosan elkövetett - magánokirat-hamisítás vétsége [Btk. 276. §], valamint 7 rb. hamis tanúzásra felhívás büntette [Btk. 242. § (1) bekezdés] miatt halmazati büntetésül 5 év börtönbüntetésre, 3.000.000 forint pénzmellékbüntetésre, valamint 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Az I. r. vádlottat 1 rb. csalás büntette [Btk. 318. § (1), (2) bekezdés c./ pont, (5) bekezdés b./ pont], 1 rb. magánokirat-hamisítás büntette [Btk. 276. §] és 3 rb. hamis tanúzásra felhívás büntette [Btk. 242. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett a bűnjelekről, kötelezte az I. r. vádlottat a magánfeleknek okozott kár, kérelem esetén a kamat, továbbá az eljárási illeték megfizetésére, végül határozott a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen kölcsönösen bejelentett fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2013. év szeptember hó 30. napján kihirdetett 32.Bf.7619/2013/13. számú ítéletével ... I. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. Az I. r. vádlott bűnösségét 3 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés bc./ pont, (5) bekezdés b./ pont], 31 rb., 16 esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntetében, melyből egy eset kísérlet [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés bc./ pont, (4) bekezdés b./ pont], 9 rb., 3 esetben folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1), (2) bekezdés bc./ pont, (3) bekezdés b./ pont], 34 rb., 28 esetben folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében [Btk. 345. § (1) bekezdés] állapította meg. Bűnösnek mondta ki az I. r. vádlottat további 2 rb. hamis tanúzásra felhívás büntetében [Btk. 276. § (1) bekezdés], míg 1 rb. hamis tanúzásra felhívás büntette [Btk. 276. § (1) bekezdés] miatt indult büntetőeljárást megszüntette. A próbára bocsátással kapcsolatos rendelkezést mellőzte. Az I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetést 7 év szabadságvesztés büntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra súlyosította. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani megállapítva, hogy az I. r. vádlott a büntetés 2/3 részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra. A pénzmellékbüntetésre vonatkozó rendelkezést mellőzte és az I. r. vádlottat 300 napi tétel, 5.000 forint egy napi tétel összegű, összesen 1.500.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén történő átváltoztatásáról, az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról. A VZ magánfél részére megítélt kártérítés összegét 2.800.000 forintra módosította, míg az eljárási illeték összegét 482.700 forintra pontosította. Mellőzte az illetékbélyegben történő megfizetésre vonatkozó rendelkezést. Az ítélet

bevezető része dátumainak, valamint az ítélet meghozatalában részt vevő ülnökök nevének pontosítása mellett a lefoglalt pénzösszeg vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és e kérdésben, valamint a zár alá vett ingatlant érintően is új eljárás lefolytatására utasította az elsőfokú bíróságot.

A másodfokú bíróság az első fokon 3 rb. hamis tanúzásra felhívás büntette alól felmentett I. r. vádlottal szemben 2 rb. hamis tanúzásra felhívás büntette miatt büntetőjogi felelősséget állapított meg. Mivel a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett, ezért a Be. 386. § (1) bekezdésének a./ pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre van lehetőség. Sem a másodfokú határozat rendelkező része, sem a másodfokú nyilvános ülésről készült jegyzőkönyv nem tartalmazta a jogorvoslatra jogosultak kioktatását a jogorvoslati lehetőségre. A másodfokú bíróság, amint azt a Kúria felülvizsgálat tárgyában hozott Bfv.III.1.096/2014/2. számú végzésében megállapította, nem adott lehetőséget arra, hogy a Be. 367/A. § (3) bekezdése szerint az ügyész a kézbesítéstől számított 8 napon belül, a terhelt és védője pedig a nyilvános ülésen jogorvoslati jogáról nyilatkozzon. Tévedett ezért a másodfokú bíróság, amikor a határozatát a kihirdetés napjával jogerősítő záradékkal látta el. Ugyanakkor a jognyilatkozatok pótlásának helye van, mert a másodfellebbezési jog biztosításának hiányában az arra nyitva álló határidő sem kezdődött még meg.

A Kúria határozatában kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Törvényszék a 2014. év október hó 8. napján hozott 32.Bf.7619/2013/18. számú végzésével hatályon kívül helyezte a 32.Bf.76196/2013/13. számú ítéletének jogerősítő záradékát, és megállapította, hogy a másodfokú ítélet ellen a határozat kézbesítésétől számított 8 napon belül ...I. r. vádlott és védője, valamint az ügyész fellebbezéssel élhet. Egyben az I. r. vádlottal szemben a törvényszék ítéletével kiszabott 7 évi szabadságvesztés büntetés végrehajtásának félbeszakításáról is határozott. Az I. r. vádlottal szemben a szabadságvesztés végrehajtását 2014. év október hó 8. napján félbeszakították.

A másodfokú ítélet ellen ... I. r. vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be jogorvoslati kérelmet.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.678/2013/3. számú átiratában a Fővárosi Törvényszék által kiegészített, illetve pontosított, helyes, hiánytalan tényállás alapján a bűnösségre levont következtetést megalapozottnak találta. A kiszabott büntetést törvényesnek tartotta, amelynek

enyhítését nem látta indokoltnak. Ezért a másodfokú bíróság határozatának ... I. r. vádlott vonatkozásában történő helybenhagyására tett indítványt.

A védő a nyilvános ülésen tartott felszólalásában jogorvoslati kérelmét a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése érdekében tartotta fenn. Kifejtette, hogy a csalást illetően védence tényfeltáró, bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomást tett, és az eljárás folyamán mindvégig segítette a hatóságok munkáját, a vádban nem szereplő elemekre is nyilatkozatot tett. Következésképpen tagadta viszont bűnösségét a magánokirat-hamisításokban és a hamis tanúzásra felhívásokban. Álláspontja szerint a súlyosabb cselekmények elismerése mellett az enyhébb és jelentéktlenebb cselekmények tagadásának oka az volt, hogy azokat védence nem követte el. Felhívta a bíróság figyelmét a sértetti vallomások közötti ellentmondásokra. Nézete szerint a bíróság tényről további tényre helytelenül következtetett. A tényállást felderítetlennek tartotta FM és MG tekintetében a tartozáselismerő nyilatkozatokkal kapcsolatban. Utalt arra, hogy a másodfokú bíróság is megjelölte az elsőfokú ítélet hiányosságait. Ezek a hiányosságok álláspontja szerint csak egy hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban korrigálhatók. Kiemelte az I. r. vádlott személyi körülményei közül az időközben történt házasságkötését, a törvénytisztelő életmód folytatását, és az elért jövedelméből a sértettek kártalanításának szándékát.

Az ügyész a nyilvános ülésen írásbeli indítványával azonos tartalommal szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a vádlott FM esetében kétszer tett konkrét utalást arra, hogy a pénz visszafizetését a vallomás visszavonásától teszi függővé, és ugyanez történt MG sértett esetében a diszkréció kérés alkalmával. Az I. r. vádlott bűnösségének megállapítását az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményekben helyesnek tekintette. A kiszabott büntetést arányosnak és törvényesnek tartotta, ezért sem a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, sem annak megváltoztatására nem látott lehetőséget.

A bejelentett fellebbezéseket a harmadfokú bíróság nem a bejelentés tartalmának megfelelően, hanem egyéb okból tartotta alaposnak.

A fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdése értelmében bírálta felül abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetve a másodfokú eljárásban megtartották-e, valamint hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás személyi részét a Be. 388. § (2) bekezdésére figyelemmel mindössze azzal egészíti ki, hogy ... I. r. vádlott időközben házasságot kötött, neve emiatt-ra változott.

E kiegészítéssel a másodfokú bíróság által megállapított tényállás mentessé vált a Be. 351. § (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az a Be. 388. § (1) és (2) bekezdése értelmében irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

A felülbírálat során megállapítható volt, hogy az eljárási szabályokat mind a másodfokú bíróság, mind az elsőfokú bíróság megtartotta.

... I. r. vádlott a vagyon elleni cselekmények elkövetését elismerte, amit a sértetti előadások is megerősítettek. Ellentmondás mindössze a sértettek kisebb körét érintette a kár megtérülés kérdésében és összegszerűségében, az e tárgykörben kialakított első fokú mérlegelés eredménye nem kifogásolható. Nem vitásan az I. r. vádlott a sértettek megtévesztéséhez a Cég befektetési termékeihez hasonló hamis dokumentumokat (köztük Számlaszerződés értékpapír és ügyfélszámla vezetéséről elnevezésűt és Megállapodás portfólió kezeléséről elnevezésűt) használt. Ennek tényét az I. r. vádlott nem vitatta és azt a brókerház feljelentése is igazolta. Ugyancsak a sértettek megtévesztésére, a tévedés fenntartására szolgált „a befektetés hozamáról” a sértetteknek küldött tájékoztató levél. A csalás és a hozzá kapcsolódó hamis magánokiratok felhasználása elkövetéséhez tehát nem fért kétség.

A törvényszék eltérően határozott az elsőfokú bíróságnak az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények kapcsán a felmentéssel összefüggő döntéséhez képest, és 2 rb. hamis tanúzásra felhívás büntetőjogi felelősségét. E bűnösség megállapítása FM és MG sértettekhez kapcsolódott. FM sértett esetében a hamis vallomástételre történő felhívás az I. r. vádlott burkolt utalásával valósult meg, amelyre a tanú kijelentette, hogy pénze visszafizetése esetén eláll a követeléstől, de hamis tanúzást nem fog elkövetni, a hatóság elől semmilyen iratot nem fog eltitkolni. MG sértett esetében az I. r. vádlott a diszkréció kéréssel szintén kedvezőbb vallomás tételét, illetve valaminek az elhallgatását kívánta elérni. A tanú reakciója erre a kérésre az volt, hogy ő nem fog semmit letagadni, ha a hatóság keresi, az igazat fogja mondani.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás FM sértett esetében el sem tért a marasztalással záruló esetekben megállapított tényállásoktól. Az I. r. vádlott FM sértettől kölcsönszerződés aláírását és annak eltitkolását kérte hasonlóan a többi esethez, amikor szintén a valóságtól eltérő nyilatkozattételt kívánt elérni. A büntetőjogi felelősséggel érintett cselekmények esetén az I. r. vádlott a valóságtól eltérő jogviszony állítására kérte a sértetteket, a legtöbb esetben arra, hogy a befektetési konstrukcióról ne beszéljenek, az azzal kapcsolatos iratokat a rendőrségnek ne adják át, hanem valótlanul polgári jogviszony, mégpedig kölcsön címén történő pénzátadás tényét állítsák. Lényegi eltérés ezekhez képest nem volt az első fokon felmentéssel záruló esetekben sem, így a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás módosítása nélkül okszerűen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére. A harmadfokú bíróság ezért a másodfokú bíróság álláspontjával értett egyet.

Szükséges azt is hangsúlyozni, hogy a másodfokon marasztalással érintett kettő sértettnek az I. r. vádlott kérésre adott reakciója, válasza alapján is az a következtetés volt levonható, hogy az I. r. vádlott a hatóság, a rendőrség előtt hamis, valótlan előadás megtételére kérte az említett személyeket, amelyre ők elutasító választ adtak.

A szóban forgó igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény megvalósulásának nem feltétele a kérésnek megfelelő magatartás tanúsítása, a bűncselekmény az eredménytelen felhívás, felszólítás, kérés megfogalmazásával már megvalósul. A hamis tanúzás a tények elhallgatásával is elkövethető, így helyes volt a másodfokú bíróság álláspontja mindkét esetben a büntetőjogi felelősség megállapítása kapcsán. Következésképp a felmentést célzó jogorvoslati kérelmek alaptalanok.

Egyetértett a harmadfokú bíróság BCS sértett esetében a büntetőeljárás megszüntetésével és annak indokaival is. E cselekménynek az I. r. vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából nem volt jelentősége. Ügyészi fellebbezés hiányában a Be. 397. §-a alapján, figyelemmel a 354. § (1) bekezdésére is, egyébként sincs törvényes lehetőség a bűnösség megállapítására.

A másodfokú bíróság a Btk. időbeli hatályának kérdésében helyesen foglalt állást, amikor a 2012. évi C. törvény alapján bírálta el az I. r. vádlott cselekményeit. A vagyon elleni bűncselekmények minősítése mindenben megfelelt a büntető anyagi jogszabályoknak. Elmaradt ugyanakkor a 2. rb. hamis tanúzásra felhívás büntetében a bűnösség megállapítása mellett a többi, 7. rb. igazságszolgáltatás elleni bűncselekménynek az elbíráláskor hatályos törvény szerinti minősítése.

Ennek hiányában az eredeti, régi Btk. szerinti minősítése maradt volna e cselekményeknek, ami a két jogszabály vegyes alkalmazását jelentené - ezt az állandó joggyakorlat kizárja. A harmadfokú bíróság az elmaradt rendelkezést pótolta, és I. r. vádlott igazságszolgáltatás elleni bűncselekményeit az elsőfokú bíróság minősítéséhez képest a 2012. évi C. törvény (új Btk.) 276. § (1) bekezdés I. fordulat szerinti 7 rb. hamis tanúzásra felhívás büntettének értékelte.

Eltért a másodfokú ítélet az elsőfokútól a közbizalom elleni bűncselekmény számában: az első fokú bíróság 43, a másodfokú bíróság 34 rendbeli ilyen bűncselekményben állapította meg az I. r. vádlott büntetőjogi felelősségét. Az utóbb eljárás bírósága nem adta indokát annak, hogy e cselekmények száma milyen okból csökkent kilencel. A harmadfokú bíróság megállapította, hogy a 9 rb. hamis magánokirat felhasználása vétsége miatt az indokolás csak e körben történt elmaradása nem volt semmilyen kihatással a vádlott büntetőjogi felelősségére, mert e miatt akár az eljárás megszüntetésére is sor kerülhetett volna a másodfokú eljárásban az eljárás tárgyát képező jelentősebb súlyú bűncselekmények mellett. A büntetés kiszabása szempontjából ugyanis nincs jelentősége, hogy az elsőfokú ítélethez képest a közbizalom elleni cselekmények száma kilencel csökkent a másodfokú ítélet szerint. Ezt a vádlottra nézve egyébként kedvező döntést az ügyész nem kifogásolta, e tekintetben sem jelentett be jogorvoslatot, így a Be. 397. §-a alapján e körben nem volt helye a bűnösség kimondásának, ugyanakkor a másodfokú minősítés nem vezetett a vádlott cselekményeinek enyhébb megítélésére sem. A harmadfokú bíróság ezért nem volt abban a jogi helyzetben, hogy az ezzel kapcsolatos döntést megváltoztassa, ezért a 9 rb. hamis magánokirat felhasználása vétsége tekintetében az eljárást megszüntetettnek tekintette.

A másodfokú bíróság a korábbi próbára bocsátással kapcsolatos rendelkezést mellőzte azzal az indokkal, hogy a próbára bocsátás során elbírált cselekmény büntethetősége 2013. év március hó 5. napján megszűnt. Ez a megállapítás helyes, azonban nem tekinthető teljesen pontosnak. Egyrészt elmaradt a megfelelő jogszabályhely feltüntetése, amit a harmadfokú bíróság pótol; ez a büntethetőség a Btk. 26. § (1) bekezdése alapján - elévülés címén - szűnt meg. Másrészt szükséges az ezzel kapcsolatos indokolás kiegészítése. A Btk. 26. § (4) bekezdése szerint a próbára bocsátás esetén a próbaidő tartama az elévülés határidejébe nem számít bele. A próbára bocsátásról rendelkező határozat 2006. év március hó 6. napján emelkedett jogerőre, ami 2 évi próbaidőt határozott meg. Ez 2008. év március hó 6. napján járt le, ettől az időponttól kell számítani az elévülés időt, ami 5 év elteltével, 2013. év március hó 5. napján járt le. Szükséges azt megjegyezni, hogy a BK.54. számú vélemény is ugyanezt az álláspontot fogalmazza meg. A próbára bocsátást

elrendelő bírósági határozat a bűncselekmény büntethetőségének elévülését félbeszakítja, a próbaidő tartama pedig a Btk. 28. § (4) bekezdése szerint az elévülés határidejébe nem számít bele, ezért az elévülési határidő a próbaidő elteltével kezdődik újra. Helytálló volt tehát a másodfokú bíróság által tett megállapítás az elévülés időpontjának meghatározása során a harmadfokú bíróság által kiegészített indokokkal.

Az első- és a másodfokú bíróságok a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket hiánytalanul tárták fel.

Az I. r. vádlott 43 sértett megtevesztésével hajtotta végre csalássorozatát, amellyel 85 millió forint értékű kárt idézett elő, ezen túlmenően kilenc sértettet hamis tanúvallomás tételre is felhívott. E körülmények alapján a harmadfokú bíróság a 2-12 éves tételkereten belül a középértékben megállapított szabadságvesztés lényeges enyhítését a jelentős időmúlás ellenére sem tartotta indokoltnak. A kiszabott büntetés mind speciál, mind generál preventív szempontból szükséges az I. r. vádlottal szemben a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok eléréséhez.

Az I. r. vádlott a rendelkezésre álló adatok szerint 160.000 forint jövedelemmel rendelkezik, valamint egy lakóhelyként szolgáló lakásingatlan fele része képezi a vagyonát. Ez a jövedelem, illetve vagyon nem olyan nagyságú, ami a kiszabott szabadságvesztés mellett a Btk. 50. § (2) bekezdésében írt megfelelő jövedelemnek, vagyonnak lenne tekinthető. A kifejtett indokokra figyelemmel a harmadfokú bíróság mellőzte az I. r. vádlottal szemben másodfokon kiszabott pénzbüntetést.

KM., KCA és VZ képviselőjében eljáró dr. MM ügyvéd kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszéken a VZ magánfél részére megítélt 2.800.000 forint polgári jogi igény 4.800.000 forintra történő felemelésére. A kérelmét azzal indokolta, hogy VZ látta el KM és KCA képviselőjét a büntető bíróság előtt folyó eljárásban, és ő érvényesítette polgári jogi igényét. A harmadfokú bíróság nem látott lehetőséget a képviselői jog ilyen formájú megfogalmazásával a polgári jogi igény összegének felemelésére, ezért akként határozott, hogy a megítélt meghaladó mértékben VZ magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasítja.

A kifejtetteknek megfelelően a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a cselekmények minősítését, a büntetés kiszabását, valamint a polgári jogi igényt érintő részében a Be. 398. § (1)

bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta azzal, hogy rögzítette ... I. r. vádlott nevének megváltozását-ra.

Budapest, 2015. év szeptember hó 29. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s. k.
a tanács elnöke. Halász bíró
Etelka s. k. előadó bíró

Dr. Sebe Mária s. k.

A Fővárosi Törvényszék 32.Bf.7619/2013/13. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.388/2014/16. számú ítélete folytán 2015. év szeptember hó 29. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Budapest, 2015. év szeptember hó 29. napján

Dr. Hrabovszki Zoltán s. k.
a tanács elnöke